

درس چهارم

مهارت‌های نگارش

نادیا الاعوادی (Nadia El-Awady)

ترجمه پوریا ناظمی

درس‌نامه آنلاین روزنامه‌نگاری علمی از سوی فدراسیون جهانی روزنامه‌نگاران علمی (WFSJ) و با همکاری شبکه علوم و

توسعه (SciDev.Net) طراحی شده است.

فهرست مطالب

۳	۴,۱: مقدمه
۴	۴,۲: مطلب را برای چه کسی می نویسید؟
۸	۴,۳: نوشتن یک طرح خوب برای یک داستان
۱۱	۴,۴: مقدمه ای بر روش های مختلف علمی نویسی
۱۶	۴,۵: اصول نویسندگی علمی در هر یک از سبک ها
۲۱	۴,۶: اصول نویسندگی علمی در هر یک از سبک ها (ادامه)
۲۶	۴,۷: اصول نویسندگی علمی در هر یک از سبک ها (ادامه)
۳۰	۴,۸: نگارش روایی؛ برای خوانندگان داستان بگویید
۳۲	۴,۹: نوشتن برای اینترنت
۳۳	پرسش و پاسخ

۴،۱: مقدمه

روزنامه‌نگاری که درباره علم می‌نویسد شاید ناچار به رقابت با انواع نوشته‌ها و داستان‌های دیگر باشد و به همین دلیل باید بر قوانین و روش‌های مشترکی که نوشتن در هر حوزه‌ای می‌طلبد مهارت و تسلط داشته باشد. شما تنها زمانی می‌توانید مقاله‌ای جذاب در باره موضوعی علمی بنویسید که در باره آن به خوبی تحقیق کرده باشید، موضوع را فهمیده و توانایی ارتباط مناسب با افراد مختلف را داشته باشید و همچنین قوانین نگارش ژورنالیستی را رعایت کنید.

اما برخی نکات خاص نیز هم وجود دارد که علاوه بر مسایل عمومی، روزنامه‌نگاران علمی باید آن‌ها را به خاطر بسپارند. برای مثال یک نویسنده علمی چطور باید اصطلاحات تخصصی موجود در یک رشته خاص را به زبان مردم ترجمه کند، یا این‌که چگونه به خواننده خود کمک کنیم تا درک درستی از اعداد - مانند اعدای که بیانگر حجم، اندازه، وزن و مسافت هستند - به دست آورد. اعدادی که ممکن است بسیار بزرگ یا بسیار کوچک باشند. یا نمونه مهم‌تر این‌که چگونه یک نویسنده علمی باید درباره موضوعی انتزاعی و غیر کاربردی به گونه‌ای بنویسد که علاقه و توجه مخاطب را از ابتدا تا انتها با خود همراه کند؟

در این درس شما باید درکی از پایه‌های نویسندگی ژورنالیستی به دست بیاورید. همین‌طور بیاموزید چگونه می‌توان نوشته‌ای درباره علم را جذاب‌تر کنید. یک نوشته درباره علم الزاماً نباید آزاردهنده و خسته‌کننده باشد. تکنیک‌ها و روش‌های ظریف و ابزارهایی در این حرفه وجود دارند که می‌توانند حس ماجراجویی، کنجکاوی و پرسشگری را در بین مخاطبان پیر و جوان بیدار کند. اگر از این روش‌ها استفاده کنید مطلب شما به اندازه داستانی درباره یک بحران نظامی و یا حادثه‌ای طبیعی که در صفحه اول روزنامه‌ها و مجلات منتشر می‌شود، جذاب خواهد شد.

۴,۲: مطلب را برای چه کسی می‌نویسید؟

۴,۲,۱: ویراستار شما

پیش از آن که خودکار به دست بگیرید و نقطه‌ای روی کاغذ بگذارید و یا آن که نخستین حروف را روی صفحه فایل واژه نگار کامپیوترتان تایپ کنید، وضعیت خودتان را با ۳ منتقد اصلی خودتان مشخص کنید. به ترتیب، ویراستار محتوایی (دبیر ارشدتان)، مخاطبتان و خودتان.

مطمئن باشید دبیر ارشد یا ویراستارتان را به خوبی درک کرده‌اید و حرف او را می‌فهمید. درباره ایده داستانتان با او بحث کنید و سعی کنید بفهمید چه زوایای دیدی را می‌خواهد در مطلب شما ببیند. اطمینان حاصل کنید که او چه حجم مطلبی از شما می‌خواهد و این که آیا از شما انتظار تصاویر، نمودار یا هر نوع مواد اضافی دارد که با کمک آن‌ها مطلب را جذاب تر کند

درک این نکته بسیار مهم است که در هنگام صحبت و برخورد با ویراستارتان باید تعادل ظریفی را حفظ و رعایت کنید. همان طور که در درس یک گفته شد ویراستار شما بسیار گرفتار است و باید با نویسنده‌های دیگری هم کار کند و مطالب آن‌ها را دریافت کرده و آماده کند. بنابراین اگرچه او از تماس و ارتباط با شما خشنود می‌شود اما این ارتباط نباید بیش از رد و بدل کردن چند ایمیل برای شروع کار به درازا بکشد. اگر این طور نباشد ممکن است ویراستار شما ترجیح بدهد دفعات بعد با کسی کار کند که سریع تر می‌تواند کار را بر عهده بگیرد. به یاد داشته باشید که در این حرفه بازار رقابت بسیار وسیع است.

اما این نکته را هم در ذهن داشته باشید که شما بهتر از هر کسی داستان خودتان را می‌شناسید بعضی اوقات ویراستارها دنبال داستانی می‌گردند که وجود ندارد. بنابراین به تحقیقات خودتان اعتماد کنید و با شفافیت از یافته‌های خود صحبت کنید. بعد از این که مقاله اتان را نوشتید، انتظار این را داشته باشید که ویراستارتان از شما بخواهد بخش‌هایی را تغییر دهد. این یکی از روش‌های بسیار مهم برای به دست آوردن شناخت بهتری از ویراستارتان است. از تغییراتی که او اعمال کرده است نه فقط برای درک خواسته‌های ویراستارتان برای نوشته‌های بعدی استفاده کنید که این تغییرات و نظرات را ابزاری بدانید که با کمک آن می‌توانید نوشتنتان را به طور اساسی ارتقا دهید. ویراستارها بهترین معلمین برای نویسندگان هستند. همیشه به خاطر داشته باشید که مهم نیست چند سال است که می‌نویسید همیشه چیزهای بیشتری برای یادگرفتن وجود دارد و همیشه می‌توانید توانایی‌های خود را ارتقا دهید

با ویراستار خود بدون آن که احساس ناراحتی و خشم کنید در تماس باشید به توانایی‌ها و سبک روزنامه‌نگارانه خود اعتماد داشته باشید اما همیشه پذیرای جهت‌ها و مسیرهای تازه باشید.

۴,۲,۲: مخاطب

اگر ویراستار را به دروازه بانی در بازی تشبیه کنید، مخاطبان شما همه ورزشگاهی خواهند بود که شما در آن بازی می‌کنید. آن‌ها افرادی هستند که تک تک حروف شما را می‌بینند البته به شرط آن که بتوانید در ابتدا علاقه آن‌ها را به موضوع جذب کنید.

همان طور که در درس یک هم گفته شد مخاطبان به شدت وابسته به رسانه شما و هدف‌گذاری هستند که آن رسانه برای مخاطبانش انجام داده است. ممکن است آن‌ها، جوان، سالخورده، تحصیل کرده و یا مخاطب عمومی باشند. همچنین ممکن است مخاطب شما، محلی، منطقه‌ای و یا بین‌المللی باشد و نوشته شما باید با این مخاطب مناسب و هماهنگ باشد.

چندین راه مختلف برای تشخیص مخاطب یک رسانه وجود دارد، از جمله این‌که:

- از ویراستار و دبیرتان بپرسید
- اگر آن رسانه وب سایتی دارد صفحه در باره ما آن نشریه را بررسی کنید
- برخی از مقالات پیش‌تر منتشر شده در آن نشریه را ببینید تا سبک داستان‌ها و زوایای نگاه را دریابید
- در هر مرحله به بازتاب‌هایی که از خوانندگان می‌رسد توجه کنید

از رسم‌الخط و واژه‌هایی مناسب با مخاطب هدف‌تان استفاده کنید - این کار تأثیر بسیار مثبتی بر ویراستار شما دارد و او را از انجام تغییرات اضافی بی‌نیاز می‌سازد برای مخاطبان جوان و عمومی تر شما باید اطلاعات پیش‌زمینه‌ای را ارائه کنید و از عبارات و اصطلاحات ساده‌تر استفاده کنید و یا حداقل تعدادی از واژه‌های دشوار را توضیح دهید. اما برای مخاطبان خاص تر که شاید آشنایی با زمینه علمی دارند نباید متون را خیلی ساده کنید و مته به خشخاش بگذارید.

الف. نوشتن برای کودکان و جوانان

شاید در بین کسب مهارت برای نوشتن در سبک‌های مختلف هیچ یک به اندازه آموزش نوشتن برای کودکان و جوانان دشوار نباشد. این گروه مخاطبان دامنه توجه بسیار کوتاهی دارند و به سرعت تمرکز خود را از دست می‌دهند. روزنامه‌نگارانی که برای کودکان و نوجوانان می‌نویسند باید با بازی‌های ویدیویی، اینترنت، تلویزیون‌های ماهواره‌ای و آی‌پدها رقابت کنند. اما در همان حال که باید نسبت به فهم مطلب توسط آن‌ها مراقب باشید اما نباید هوش آن‌ها را دست کم بگیرید. علم را ساده کنید اما قیم مابانه برخورد نکنید و مطمئن شوید که توجه آن‌ها را از همان نخستین جمله جلب می‌کنید. مقاله خود را کوتاه و جذاب ارائه کنید و از انبوهی از مثال‌ها، گرافیک‌ها و مواد جانبی استفاده کنید. مقاله اتان باید تحریک کننده، چالش برانگیز و سرگرم کننده باشد.

مثال: این داستان را که در نشنال جئوگرافیک کودکان منتشر شده است بخوانید

پاک‌سازی جهانی ساحل‌ها: کمک به بقای حیوانات دریایی

[<http://kids.nationalgeographic.com/Stories/PeoplePlaces/Coastal-cleanup>]

ب: نوشتن برای مخاطبان عمومی

اگر برای مخاطب عام می نویسد هیچ گاه فرض نکنید که مخاطبتان موضوعی خاص یا مفهومی علمی را از پیش می داند. مخاطب خود را از داده ها محروم نکنید - به اندازه کافی برای او اطلاعات پیش زمینه و توضیحات کافی ارائه کنید تا بتواند فارغ از سطح معلوماتش مطلب شما را دنبال کند. اما باید در همان حال سعی کنید مقاله شما برای دانشمندی که سروکارشان به روزنامه شما افتاده است هم جذاب باشد

مثال:

این مقاله از روزنامه انگلیسی گاردین را بخوانید

Brain scans pinpoint how chocoholics are hooked

[http://www.guardian.co.uk/uk_news/story/0,,2157226,00.html]

پ: نوشتن برای جامعه علمی

اعضا یک جامعه علمی از مفاهیم ابتدایی آن حوزه اطلاع دارند اما این به آن معنی نیست که همه چیز را می دانند. بر مبنای نوع رشته و روش کارشان، اعضا این جامعه از نظر سطح دانش و حوزه ای که در آن تخصص دارند بسیار متفاوت هستند. بنابراین اگر چه شاید شما نیازی به ساده کردن مفاهیم نداشته باشید اما نوشته شما نباید شبیه یک گزارش آکادمیک باشد. شما در هر حال نیازمند کسب توجه مخاطب هستید.

مثال:

این داستان را از اخبار مجله نیچر بخوانید. نوشته ای که مخاطبش جامعه علمی است

EXAMPLE:

Read this story from Nature News, which targets the science community:

Superbug dissected

[<http://www.nature.com/news/2007/071111/full/news.2007.235.html>]

به طور خلاصه به زبان مخاطبتان بنویسید

به طور خلاصه به زبان مخاطبتان بنویسید

۴،۲،۳: خودتان

قدرت خود را کشف کنید و با اعتماد به نفس سبک نوشتن شخصی اتان را توسعه دهید

اگرچه این مساله بسیار مهمی است که به گونه‌ای بنویسید که مخاطب و ویراستار شما راضی و خوشنود شوند اما این نوشته باید خود شما را هم راضی کند. قوانین پایه‌ای روزنامه نگاری را دنبال کنید اما هیچ‌گاه سبک خاص نگارش خود را از دست ندهید. این کاری است که در نهایت شما را به موفقیت می‌رساند.

سبک‌های مختلف نگارش را بیاموزید. تا جایی که می‌توانید مقاله‌هایی در سبک‌های مختلف بخوانید تا بفهمید چرا برخی از نوشته‌ها از دیگران جذاب‌ترند و چرا برخی از مقاله‌ها بازتاب‌های بیشتری در بین مردم، نسبت به بقیه پیدا می‌کنند. مقالات برنده جوایز را بخوانید و سعی کنید بفهمید چرا داوران آن‌ها را برگزیده‌اند.

از آن مهم‌تر این که مقالات خودتان را هر از چندگاهی بازنویسی کرده و ارتقا بخشید و سعی کنید بفهمید چرا برخی از این‌ها بهتر از بقیه هستند.

از همه این اطلاعات استفاده کنید تا خودتان را به عنوان یک نویسنده کشف کنید. از این که روش‌های جدید و رویکردهای نویی را امتحان کنید نترسید. شما می‌توانید در بخشی از این فرآیند از سبک‌های نویسندگان دیگر تقلید کنید اما مطمئن شوید که هدف نهایی شما این است که روش و سبک خاص خود را در نهایت به دست آورید.

یادتان باشد برای آن که در صدر قرار بگیرید باید یگانه و منحصر به فرد باشید.

به طور خلاصه به زبان مخاطبتان بنویسید

از همه این اطلاعات استفاده کنید تا خودتان را به عنوان یک نویسنده کشف کنید. از این که روش‌های جدید و رویکردهای نویی را امتحان کنید نترسید. شما می‌توانید در بخشی از این فرآیند از سبک‌های نویسندگان دیگر تقلید کنید اما مطمئن شوید که هدف نهایی شما این است که روش و سبک خاص خود را در نهایت به دست آورید.

یادتان باشد برای آن که در صدر قرار بگیرید باید یگانه و منحصر به فرد باشید.

۴,۳: نوشتن یک طرح خوب برای داستان

پیش از اینکه یاد بگیرید چگونه باید یک داستان خوب نوشت، لازم است که یاد بگیرید چگونه می‌توان یک زمینه و طرح مناسب برای داستانتان بنویسید. اگر شما نتوانید ویراستار خودتان را قانع کنید که این داستان ارزش انتشار را دارد قطعاً نمی‌توانید خوانندگان را نیز قانع کنید که این داستان ارزش خوانده شدن دارد.

ادیتورها افراد گرفتار و مشغولی هستند. بنابراین طرح داستانتان باید مختصر و مفید باشد. شما قرار است با ایده‌های دیگر رقابت کنید به همین دلیل طرحتان باید در برابر رقیبانتان توان مقابله و ایستادگی داشته باشد.

از این راهنمایی‌های عمومی پیروی کنید:

- مطمئن شوید که در بخش موضوع ایمیلی که برای ادیتورتان می‌فرستید جمله‌ای جذاب و مرتبط با موضوع مورد علاقه اتان نوشته‌اید. ادیتورها روزانه تعداد بسیار زیادی ایمیل دریافت می‌کنند و شاید ایمیلی با عنوان ساده‌ای مثل سلام را نادیده بگیرند. در بخش موضوع چیزی مرتبط با موضوع مقاله اتان بنویسید و در باره چیزی قانع‌کننده و چشمگیر برای این بخش فکر کنید.
- خود طرح باید کوتاه و متمرکز باشد. ادیتورتان دوست ندارد وقتی ایمیل شما را باز می‌کند با پاراگراف‌های بی‌پایانی از توضیحات و استدلال‌ها روبرو شود. در طرحی که جهت فروش ایده اتان می‌نویسید از بیش از ۳ پاراگراف منظم تجاوز نکنید.
- گاهی اوقات این ایده خوبی است که در طرح داستانی که می‌نویسید بخش‌هایی از آنچه نوشته‌های شما شبیه آن خواهد بود را بیاورید. اگر لید مقاله نهایی یا بخش‌هایی از مطلب اصلی را می‌آورید چندجمله‌ای را نیز درباره آن که مقاله شما قرار است دقیقاً روی چه مواردی تمرکز پیدا کند را بیاورید.
- برای ادیتورتان توضیح دهید چگونه درباره موضوع تحقیق کنید - مثلاً قصد دارید با چه کسانی مصاحبه کنید - و از چه منابعی برای اطلاعات پشتیبانتان استفاده کنید. همچنین مشخص کنید قصد دارید برای تهیه این مقاله چه بازدیدهایی را انجام دهید. ویراستاران و دبیران شما بیشتر تحت تأثیر روایت‌هایی قرار می‌گیرند که خود گزارشگر در طی آن با افراد ملاقات و از مکان‌های مختلف بازدید کرده باشد و گزارش دست اولی را ارائه دهد تا این که تنها گردآوری از خبرهای اینترنتی و چند اطلاعیه رسانه‌ای باشد.
- به ویراستارتان توضیح دهید که چرا فکر می‌کنید مخاطب هدف شما به این موضوع علاقه‌مند است
- به ویراستارتان زمان تقریبی تحویل پیش‌نویس اولیه و همچنین تعداد کلماتی که می‌خواهید بنویسید را اعلام کنید و در نظر داشته باشید که زمان تحویل منطقی برای ارائه اولین پیش‌نویس پیشنهاد دهید.

مثال: این نمونه‌ای از یک طرح خوب است:

بخش موضوع: ایده یک داستان: همکاری‌های علمی هند و پاکستان

متن نامه: سلام مایک،

مایلم طرح داستان زیر را برای نشریه شما پیشنهاد بدهم

درحالی که درگیری و حتی زد و خوردهای مرزی در منطقه شبه‌قاره ادامه دارد، دانشمندان هند و پاکستان، سازمانی را تأسیس کرده‌اند که از همکاری‌های علمی مشترک حمایت کند. اگرچه تا کنون این پروژه در سرمایه‌گذاری ۱۵ طرح موفق بوده است اما کل آن تحت محاصره اختلافات سیاسی قرار دارد.

برای پوشش این داستان من با مدیران دو بخش هندی و پاکستانی و همچنین محققانی که از این برنامه سود برده‌اند صحبت خواهم کرد. همچنین با محققان پاکستانی که نظرات متفاوتی در باره این همکاری در شرایط سیاسی فعلی دارند نیز صحبت خواهم کرد.

اگر این ایده به نظرت جذاب می‌آید من می‌توانم نسخه اولیه را طی ۱۰ روز برایت بفرستم من ترجیح می‌دهم این موضوع فضای مناسبی در اختیار داشته باشد. به همین دلیل در نظرم یک مقاله فیچر ۱۵۰۰ کلمه‌ای است. با وجود این من از نظرات و راهنمایی‌های شما در باره حجم مطلب بر مبنای محدودیت فضایی که دارید استقبال می‌کنم.

ممنون و منتظر جواب شما هستم

با احترام

رجینا

بعد از این که طرح و پیشنهاد خودتان در باره یک داستان را فرستادید یکی از این ۳ نوع پاسخ را دریافت خواهید کرد

۱- ویراستار از طرح شما خوشش آمده و به شما برای ادامه کار چراغ سبز نشان می‌دهد: پس ناامیدش نکنید! پیش‌نویس را پیش از بازه زمانی تعیین‌شده بفرستید و به طور دقیق مواردی را که اعلام کرده‌اید؛ انجام دهید.

۲- ویراستار شما دیدگاه‌ها و نظراتی برای طرح شما دارد و با شما درباره آن‌ها بحث می‌کند: این فرصت بسیار خوبی برای توسعه داستان است به طوری که هم برای ویراستاران و هم برای مخاطبان قابل‌قبول باشد. همان طور که پیش‌تر در فصل ۱ نیز اشاره شده است، بسیار مهم است که بر سر زوایای هر داستانی به توافق برسید.

۳- ویراستار به شما پاسخ نمی‌دهد: این موضوع ممکن است به این معنی باشد که نامه شما در دریایی از هرزنامه‌هایی که ویراستاران در هر روز دریافت می‌کنند غرق شده باشد. شاید لازم باشد دوباره بعد از چند روز (یا درباره پیشنهادهای خبری بعد از چند ساعت) دوباره پیگیری کنید تا مطمئن شوید که او طرح شما را دریافت کرده است. همچنین این حالت ممکن است به این معنی باشد که داستان شما فاقد جذابیت لازم برای ادیتور بوده و او فرصت کافی برای اعلام این موضوع به شما را پیدا نکرده است. یک بار دیگر نگاهی به ایده خودتان بیندازد و شاید به این نتیجه برسید که این طرح را برای ناشر دیگری بفرستید. سعی کنید با زاویه و نگاه بهتری به موضوع بپردازید که بتوانید توجه مخاطب را به دست بیاورید.

درس نامه فدراسیون جهانی روزنامه‌نگاری علمی (WFSJ) – درس چهارم

یک طرح خوب اولین قدم شما برای نوشتن یک مقاله خوب است.

۴.۴ مقدمه‌ای بر روش‌های مختلف علمی نویسی

نوشته علمی بر مبنای نظر و دیدگاه سردبیر، مخاطب، خود شما که مطلب را می‌نویسید، ناشر و نوع گزارشی که مورد نیاز است تفاوت می‌کند. به عنوان یک خبرنگار علمی بهتر است ابتدا روش‌های مختلف نوشتن را امتحان کنید و ببینید توانایی شما در چه نوع نوشته‌هایی بیشتر است. اگر روزنامه‌نگار غیر متعهد هستید می‌توانید کمپانی‌ها و ناشرانی را که به این مطالب نیاز دارند را مد نظر قرار دهید و اما آماده‌باشید تا بازه کاری خود را گسترش دهید.

موارد زیر توضیحات مختصری درباره از انواع گوناگون قالب‌های علمی نویسی است.

الف: خبر

داستان‌های خبری به این منظور نوشته می‌شوند که رویدادی را که هم اکنون در حال رخ دادن است و یا به تازگی اتفاق افتاده پوشش دهند. آن‌ها معمولاً - ولی نه همیشه - کوتاه‌تر از دیگر انواع داستان‌هایی است که در مطبوعات و رسانه‌ها منتشر می‌شود. این مطالب به گونه ای تنظیم می‌شوند که معمولاً به پرسش‌های شاخص خبر یعنی، چه کسی، چه چیزی، کی، کجا و چگونه را در یکی دو جمله اول پاسخ دهند. این داستان‌ها معمولاً از پاراگراف‌ها و جملات کوتاه تشکیل می‌شوند. موضوعاتی مانند کنفرانس‌های علمی، کشفیات تازه علمی و بیماری‌های عفونی معمولاً موضوع این‌چنین داستان‌های خبری هستند.

مثال: یافته‌های یک قرن برای مصر شناسی

[http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6244516.stm]

ب: مقالات فیچر

مقاله‌های فیچر معمولاً نسبت به داستان‌های خبری دارای عمق بیشتری هستند. یک مقاله فیچر می‌تواند یک موضوع خبری (رویدادی که هم اکنون در حال وقوع است) را پوشش دهد اما اطلاعات بیشتری در باره آن ارائه داده و زمینه‌های آن را بررسی می‌کند. مقالات فیچر همین طور اخبار و وقایعی را که موضوع آن ادامه دارد و یا آن‌هایی که درجه اولویت پایین تری دارند را نیز پوشش می‌دهد.

این مطالب معمولاً مقدمه‌ای جذاب دارند که مخاطب را به دام می‌اندازد و بعد از آن پاراگرافی به شکل هسته اصلی مطلب که بر اصل داستان تمرکز می‌کند و در ادامه نیز اطلاعات پیش‌زمینه مطرح می‌شود. در انتها شاید نتیجه‌گیری، یک اوج هیجان‌انگیز و یا زاویه دیگری که بتواند داستان را تمام کند، بیاید.

مثال: سبز کردن صحرا

[<http://www.unep.org/OurPlanet/imgversn/171/Nadia%20el%20Awady.pdf>]

پ: مصاحبه

اگرچه ما برای مقالات و داستان‌هایمان به طور مکرر به گفت‌وگو با کارشناسان، محققان، دانشمندان و مردم در خیابان‌ها می‌پردازیم اما یک گفت‌وگوی مستقل هم می‌تواند کانون و گرانگاه یک مقاله باشد. این دسته از مطالب عموماً به شکل پرسش و پاسخ نوشته و تنظیم می‌شوند اگرچه روش‌های خلاق دیگری نیز برای نگارش آن‌ها وجود دارد. نکته مهم در این باره این است که توجه خواننده نه تنها باید بر موضوع متمرکز باشد که باید به شخصیت و نظرات مصاحبه شونده نیز پرداخته شود. با چنین مطالبی ما به خوانندگانمان کمک می‌کنیم تا تفکرات یک شخص خاص درباره یک موضوع یا بازه وسیعی از موضوعات را بدانند. (به درس ۳ درباره مصاحبه مراجعه کنید)

مثال:

این یک نمونه از مصاحبه‌هایی است که به روش پرسش و پاسخ تنظیم شده است

شرک و جستجو برای کامل‌ترین نمایش انیمیشن‌ها ی ۳ بعدی

[http://www.islamonline.net/servlet/Satellite?c=Article_C&cid=1178724250713&pagename=Zone-English-HealthScience%2FHSELayout]

ت: سرمقاله‌ها، تحلیل‌ها، توضیحات یا نقطه نظرات

به قول دیوید دیکسون، مدیر SciDev هدف از نوشتن یک سرمقاله فراهم آوردن نقطه‌نظری در باره یک موضوع مورد علاقه است.

یک سرمقاله ممکن است با امضا یا بدون امضا نویسنده منتشر شود. اگر سرمقاله بدون امضا باشد معمولاً به این معنی گرفته می‌شود که مطلب دیدگاه کل نشریه یا وب سایتی است که آن را منتشر کرده است و توسط سردبیر، یا یکی از اعضا تحریریه و به طور خاص و موردی توسط یکی از همکاران (و با حمایت سردبیر) نوشته می‌شود.

اگر یک سرمقاله امضا داشته باشد دیگر به معنی این نیست که این نظر، دیدگاه کل نشریه یا وب سایت است با وجود این عموماً پذیرفته شده است که سرمقاله موقعیت برجسته‌ای در بین مطالب دیگر نشریه دارد چرا که سردبیر یا همکاران تحریریه که آن را می‌نویسند و این احساس وجود دارد که نظرگاه آن‌ها نقطه نظری است که مخاطبان‌شان خواستار و شایسته آن هستند.

یک سرمقاله باید دارای نتیجه‌گیری شفاف در باره موضوعی که مطرح می‌کند باشد و در عین حال ساختار منطقی داشته و بر حقایق و استدلال‌هایی بنا شده باشد که منجر به نتیجه می‌شود. همچنین در این نوشته می‌توان از استدلال نقیض استفاده کرد تا معلوم شود چرا نویسنده با یک نظر مخالف است.

روش‌های متعددی برای شروع یک سرمقاله وجود دارد. یک گزینه این است که بلافاصله وارد موضوعی شوید که می‌خواهید در باره آن بحث کنید و توضیح دهید چرا این موضوع را برای بحث انتخاب کرده‌اید. برای مثال شاید این موضوع اتفاقی باشد که اخیراً رخ داده است و یا تصمیمی که دولت به تازگی گرفته و آن را ابلاغ کرده است.

یکی دیگر از آغازهای ممکن برای سرمقاله شروع کردن مطلب با ارائه پیش‌زمینه‌ای جذاب برای موضوع است، پیش‌زمینه‌ای که می‌تواند اجتماعی (مانند توضیح چگونگی توسعه ابتلا به بیماری ایدز در کشوری خاص) و یا فرهنگی (مانند مقایسه تأثیر رویدادهای گذشته بر روند توسعه فعلی) باشد.

گزینه سوم برای شروع یک سرمقاله، آغاز کردن آن با نتیجه‌گیری است. مثلاً در اولین جمله نویسنده می‌نویسد که احساس می‌کند باید دولت یا سازمانی بین‌المللی چه رفتاری را در این موقعیت از خود بروز دهند و سپس به ارائه استدلال‌ها پرداخته شود.

ارزش شروع یک سرمقاله به تمایلات نویسنده بستگی دارد و به اینکه او قصد دارد چه تأثیری بر مخاطب خود بگذارد و همچنین توافقی‌های جزئی که در باره میزان تأثیرگذاری هر یک این شروع‌ها در آن رسانه وجود دارد.

ساختار ادامه سرمقاله نیز می‌تواند به اشکال مختلفی ارائه شود. شاید نویسنده تصمیم بگیرد نظرش را در ابتدای مقاله بیاورد و در بقیه آن استدلال‌هایی در اثبات نظرش را مطرح کند. و اگر فرصتی بود به نقد استدلال‌های مخالف پردازد.

یک روش جایگزین این است که یک استدلال منطقی را پی بگیریم که نتیجه نهایی در آخرین پاراگراف‌ها ظاهر می‌شود. اما گذشته از همه این‌ها بهترین ساختار یک سرمقاله آن است که بهتر از بقیه بتواند استدلال شما را موثر تر به مخاطبان منتقل کند.

زمانی که یک سرمقاله می‌نویسید باید این نکات در مد نظر داشته باشید:

- ۱- مطمئن باشید نظرتان را شفاف و موجز بیان می‌کنید
- ۲- مطمئن شوید که استدلال شما ساختاری منطقی دارد
- ۳- از زبان فنی و مبهم پرهیز کنید
- ۴- از ارجاع به مقالات و یا صفحات وب دیگر برای استدلالی که می‌خواهید به طور شفاف بیان کنید پرهیزید
- ۵- از به‌کارگیری زبان توهین‌آمیز پرهیزید و به خاطر داشته باشید مرز بسیار باریکی بین یک بیان مشروع و یک بیان بالقوه هجوآمیز وجود دارد.

مثال‌ها :

این سرمقاله از دیوید دیکسون از SciDev.Net را ببینید:

آمریکا باید اهداف زیست فناوری مختص خودش را طراحی کند

[<http://www.scidev.net/content/editorials/eng/africa-must-create-its-own-biotechnology-agenda.cfm>]

ث: گزارش‌های تحقیقی

گزارش‌های تحقیقی شامل تحقیقات دست اول و سنگینی هستند که در باره یک موضوع خاص صورت گرفته‌اند. معمولاً این گزارش‌ها برای پیدا کردن پاسخ به پرسشی مهم و اغلب بحث‌برانگیز تهیه می‌شوند. سوالی مانند این که «آیا واقعا مخازن محلی آب مایع می‌تواند دلیل رشد گونه خاصی بیماری در یک منطقه را توضیح دهد یا خیر؟» یا این که «آیا محققانی که ادعا کرده‌اند نخستین انسان را شبیه سازی کرده‌اند راست گفته‌اند؟»

در این سبک گزارش‌ها معمولاً دانشمندان نقش متخصصانی را بازی می‌کنند که به روزنامه‌نگاران برای استخراج حقیقت کمک می‌کنند و یا این که خود آن‌ها می‌توانند موضوع اصلی تحقیق باشند. شاید لازم باشد یک روزنامه‌نگار علمی نظرات دو یا چند دانشمند را در مقابل هم قرار دهد تا بتواند داستانش را روایت کند.

تولید گزارش‌های تحقیقی معمولاً زمان زیادی را به خود اختصاص می‌دهد چون پیدا کردن افرادی که بتوانند جواب‌ها را در اختیار گزارشگر بگذارند و یا کسانی که باید مورد مصاحبه قرار گیرند زمان بر و دشوار است. شاید هیچ جواب آماده‌ای برای روزنامه‌نگاری که به سختی دنبال پاسخی برای پرسش‌هایش است وجود نداشته باشد. اما کیفیت هر تحقیقی در نهایت و در انتها مشخص خواهد شد برای اطلاعات بیشتر این مقاله را ببینید:

[http://poynter.blogs.com/narrative/2003/12/do_the_leg_work.html]

حاصل یک گزارش تحقیقی می‌تواند در قالب یک مقاله و یا چندین مقاله عمیق منتشر شود. مثال: این نمونه‌ای از یک مقاله تحقیقی است که در مجله نیچر منتشر شده است و در باره محاکمه ۶ کارمند بخش بهداشتی است که متهم به آلوده کردن کودکان به ویروس ایدز در لیبی بوده‌اند

کمبود مدارک شوکه کننده

[<http://www.nature.com/nature/journal/v443/n7114/full/443888a.html>]

ج: بلاگ‌ها:

بلاگ‌ها آخرین نوع در حال رواج و اعتیادآور در نویسندگی علمی است. در بسیاری از سبک‌های نوشتاری، از روزنامه‌نگاران انتظار می‌رود تا خودشان را از نظرات شخصی ایشان دور نگاه دارند تا نتیجه کارشان عادلانه و منصفانه از کار در بیاید و مطلب نوشته شده آن‌ها در متعادل و بی‌غرضانه باشد. با وجود این، بلاگ‌ها قالبی برای نوشتن برای روزنامه‌نگاران به وجود آورده است که می‌توانند افکار، تجربه‌ها و ماجرا جویی‌های خود را به راحتی در آن منعکس کرده و بنویسند. تقریباً در هر داستانی که یک روزنامه‌نگار آن را روایت می‌کند داستان دیگری نیز در پشت آن قرار دارد. برای مثال اگر روزنامه‌نگاری به افغانستان سفر کند تا پرونده طالبان را بررسی کند قطعاً روایت‌های خواندنی در باره نحوه دسترسی او به اطلاعات مورد نظر و مواردی مانند این وجود دارد. حال اگر سردبیر شما محدودیتی ۵۰۰ کلمه‌ای برای شما وضع کرده باشد شما این فرصت را پیدا می‌کنید تا نسخه کامل تر گزارش را در وبلاگتان پوشش دهید و آنجا آن روایت‌های ناگفته را بنویسید.

بلاگ‌ها معمولاً در وب سایت‌های خاص افراد ارائه می‌شوند. ضمن این که بسیاری از سامانه‌های رایگانی وجود دارند که به شما امکان نوشتن وبلاگ را می‌دهند. همچنین روزنامه و مجله‌ای که شما برای آن کار می‌کنید احتمالاً بخش ویژه‌ای در وب سایتش دارد که مخصوص وبلاگ خبرنگارانش است، اگر شما هم چنین داستانی در پشت داستان منتشره دارید با سردبیرتان در باهر آن صحبت کنید تا در این بخش منتشر شود.

مثال: برای مثال به این وبلاگ که دبورا بلوم نویسنده علمی برنده جایزه پلیتزر آن را می‌نویسد نگاه کنید

<http://www.huffingtonpost.com/deborah-blum>

هرچه سبک‌های بیشتری از نویسندگی علمی را تجربه کنید بازار خود را توسعه داده‌اید اما مطمئن شوید که درعین حال سبک خاص خودتان را نیز توسعه می‌دهید.

۴.۵: اصول نویسندگی علمی در هر یک از سبک‌ها

الف: علم را از آسمان‌ها به زمین بیاوریم

تقریباً هر چیزی که تا کنون در این درس خوانده‌اید می‌تواند در باره نوشتن در باره هر موضوعی صدق است. اما برخی از ویژگی‌ها و توانایی‌های خاص وجود دارد که شما به آن‌ها برای نوشتن در باره علم نیاز دارید تا بتوانید مطلب را برای خوانندگان قابل درک، در دسترس و جذاب تر کنید.

برای برخی از مردم دانشمندی که در آزمایشگاه‌هایشان کار می‌کنند شبیه موجوداتی فضایی هستند که در سرزمین‌های دور از دسترسشان زندگی می‌کنند. البته برخی از اوقات این دیدگاه درست هم هست! اما شغل روزنامه‌نگار این است که این دانشمندان را به زمین بازگرداند، حتی اگر خود آن‌ها نسبت به این موضوع بی‌انگیزه باشند.

شخصیت انسانی دانشمندان را استخراج کنید. نکاتی را از شخصیت دانشمندان برجسته کنید که همه مردم می‌توانند با آن ارتباط برقرار کنند. - مثلاً یک سرگرمی، کار خاصی که او زمانی که می‌خواهد به طور عمیق به مساله ای فکر کند انجام می‌دهد. این که در آزمایشگاهش چه لباسی می‌پوشد؟ چگونه با همکارانش در محیط کار ارتباط برقرار می‌کند؟ آیا زمانی که در باره کار تحقیقاتی‌اش حرف می‌زند چشمانش برق می‌زند یا خیر؟

زمانی که درباره علم می‌نویسید، توضیح دهید که چگونه این موضوع با زندگی روزمره آن‌ها ارتباط برقرار خواهد کرد.

در خلال مصاحبه از دانشمندان بپرسید که مثلاً چرا ساخت نانو تیوپ‌هایی از DNA می‌تواند به انقلابی در فناوری کامپیوترها منجر شود. یا برای خوانندگان توضیح دهید که چگونه تحقیقات سلولی به صورت بالقوه می‌تواند در یافتن درمان برخی از بیماری‌ها کمک کند. از روش بیان روایی استفاده کنید و داستانتان را با نوشتن در باره کسی که از بیماری خاصی رنج می‌برد آغاز کنید و توضیح دهید تحقیقات سلولی چطور می‌تواند درمان‌های جدیدی برای وی به ارمغان بیاورد.

مثال ۱: نگاهی به این بخش از مقاله‌ای که در مجله کاسموس استرالیا (سپتامبر ۲۰۰۵ ص ۳۴) چاپ شده است بیندازید. این مقاله گزارشی از یک تحقیق پزشکی است که در مجله پزشکی نیو انگلند منتشر شده است اما در این روایت نویسنده سعی کرده موضوع را زمینی و قابل فهم کند:

او یک معتاد نبود. دارویی که مصرف می‌کرد کودتن بود و نه کوکائین. مقدار دوز مصرفی کم بود و توسط یک پزشک تجویز شده بود. با وجود این بیمار دچار اور دوز دارویی شد و تقریباً مرده بود. متهم این وضع، ژن‌های او بودند.

کدئین‌ها باعث کاهش درد می‌شوند چون بدن ما آن‌ها را تبدیل به مرفین می‌کند. اغلب مردم تنها یک نسخه از ژنی را در بدن دارند که این واکنش را انجام می‌دهند. اما این بیمار ۳ نسخه از این ژن را داشت. بدن او با سرعتی وحشتناک زیاد کدئین را به مرفین تبدیل می‌کرد در نهایت ۱۰۰ برابر سطح نرمال مورفین در بدن او تولید شده بود.

این اور دوز کدئین آن قدر غیر معمول بود که ژورنال پزشکی نیوانگلند را به واکنش وادارد اما مسال ای که باعث این اتفاق می‌شد به هیچ‌وجه کم نظیر یا نایاب نبود. هر سال در ایالات متحده با جمعیتی معادل ۲۹۵ میلیون نفر، تقریباً ۱۰۰ هزار نفر به دلیل تأثیرات ناشی از مصرف داروها در معرض خطر جدی قرار می‌گیرند.

تا این اواخر پزشکان کار چندان زیادی در این باره نمی‌توانستند انجام دهند. آن‌ها نه دانش لازم و نه فناوری مورد نیاز برای رازگشایی از تفاوت‌های ژنتیکی که شرایط درمانی افراد را متفاوت می‌سازد را در اختیار نداشتند. این شرایط اکنون تغییر یافته است. نقشه ژنتیک انسان و ابزارهای جدید برای تحلیل ژن یک فرد باعث رشد داروشناسی ژنتیکی شده است که از اطلاعات ژنتیک برای پیش‌بینی واکنش به داروها استفاده می‌کنند.

مثال ۲: این مورد بخشی از مقاله‌ای است که در مجله سید در ایالات متحده منتشر شده است:

پروفسور الیزابت گولد، تصویری از یک مارموس (نوعی میمون کوچک) را در زمینه صفحه نمایش کامپیوترش قرار داده است. مارموس‌ها گونه‌های جدید میمون‌ها هستند که در جهان شناخته شده‌اند و گولد یک کلونی بزرگ از آن‌ها را در اختیار دارد که در انتهای سالنش زندگی می‌کنند. اگرچه این جمعیت پستاندارنی که او در اختیار دارد به زحمت ۳ سالشان می‌شود اما او همانند والدینی متعصب با غرور عکس‌های آن‌ها را نشان می‌دهد.

راهی پیدا کنید که به خواننده اتان کمک کند تا ارتباطی شخصی با مقاله شما پیدا کند.

ب: علم را ساده کنید

علم می‌تواند موضوعی چالش‌برانگیز برای نوشتن به شمار آید. دانشمندان سال‌ها وقت صرف مطالعه و تحقیق در زمینه تخصصی خود می‌کنند و از شما انتظار می‌رود تا تمام آن سال‌ها را در ۱۰۰۰ کلمه که برای همه قابل فهم باشد ترجمه کنید.

بخشی از راه حل برای نوشتن بهتر در باره موضوعات علمی این است که هنگام مصاحبه با دانشمندان با تاکید از آن‌ها بخواهید مطالب را تا حد امکان قابل فهم و ساده کنند (به درس ۳ - مصاحبه مراجعه کنید) اگر شما متوجه موضوعی نشدید دوباره سوال کنید. هیچ وقت درباره چیزی ننویسید که فقط نیمی از آن را فهمیده‌اید. درباره موضوعی که می‌نویسید تحقیق کنید و کسی را پیدا کنید که بتواند برای شما تا حد امکان آن موضوع را ساده کند تا حد امکان اطلاعات زمینه‌ای جمع‌آوری کنید و اصطلاحات علمی را تا حد امکان خلاصه کنید به طوری که هر کسی بتواند از عهده فهم و لذت بردن از مقاله شما برآید.

استفاده از تمثیل و استعاره

روزنامه‌نگار علمی، جان لوبلینسکی، درباره استعاره می‌نویسد:

استعاره‌ها بخش مهمی از نوشتن در باره علوم به شمار می‌روند. آن‌ها تصاویری از زندگی روزمره ما و زمینه‌های فرهنگی آشنای ما ایجاد می‌کنند که به کمک آن راحت تر می‌توان علم را فهمید. مثلاً: اتمسفر زمین یک گلخانه است، مغز یک شطرنج‌باز یک کامپیوتر قوی است، یک سیاهچاله، هیولایی است که قربانیانش را می‌بلعد و این در حالی است که آخرین ناله ستاره‌های قربانی به شکل پرتوهای X به

گوش می‌رسد. به طور کلی استعاره‌ها بین بخش‌های مختلف ادراک ما پل می‌زنند و مدار میان بری در نحوه تفکر ما به وجود می‌آورند (خودمدار میان بر در اینجا باز هم استعاره به شمار می‌رود)

همچنین می‌توان از یک استعاره مرکزی به عنوان قالبی برای کل داستان استفاده کرد. برای مثال اگر یان ویلموت که نخستین شبیه‌سازی حیوانی را با موفقیت انجام داد، خالق دالی بنامید، می‌توانید تحقیقات مربوط به شبیه‌سازی او را عملی خالقانه تصویر کنید که به عملی متافیزیکی اشاره دارد و درعین حال به داستان شما زاویه دید انتقادی و سیاسی نیز می‌دهد. همچنین مثلاً می‌توانید فیزیک‌دانانی را که در حال ساخت شتاب‌دهنده ذرات هستند تا نظریه همه چیز را بیابند به مؤمنانی مسیحی تشبیه کنید که در حال ساخت کلیسای جامع خود هستند.

استعاره‌ها - همانند تشبیه و مقایسه - می‌توانند برای توضیح موضوعات در نوشته‌های علمی به کار گرفته شوند. برای این که نشان دهیم منظور از انبساط عالم چیست، می‌توانید از مثال کیک کوشمی کمک بگیرید که در فر گذاشته‌اید و کشمش‌ها مانند ستاره‌های موجود در عالم، هنگام پف کردن کیک از هم دور می‌شوند. همچنین می‌توان سیستم دفاعی بدن را به ارتشی تشبیه کرد که از وطن خود دفاع می‌کنند، یا خود دانشمندان شبیه کارآگاهانی هستند که به دنبال پاسخی برای معماهای خود می‌گردند.

اما دو مثال آخری نمونه‌ای از برخی از استعاره‌ها را نشان می‌دهد که بسیار مورد استفاده قرار گرفته و همیشه گزینه مناسبی به شمار نمی‌روند. برخی از استعاره‌ها و تشبیه‌هایی که به طور مکرر مورد استفاده قرار می‌گیرند، ممکن است به اشتباه به کار گرفته شوند. تصاویری که آن‌ها برای بیان انتخاب می‌کنند به خوبی انتخاب نشده‌اند و تنها بخشی از موضوع مورد بحث را پوشش می‌دهد و شاید باعث شود تا خواننده به مسیر اشتباهی بیفتد. برخی از این استعاره‌ها هم تنها به درد کسانی می‌خورد که از قبل نسبت به موضوع اطلاع کافی دارند. مثلاً وقتی کدهای ژنتیک را کتاب حیات می‌نامید تنها برای کسانی که می‌دانند ژنتیک چیست معنی مشخص و واضحی دارد.

استعاره‌ها ابزارهای قدرتمندی هستند که باید با احتیاط مورد استفاده قرار گیرند و برخی از اوقات بهتر است به جای استفاده از آن‌ها تنها به شرح و توضیح آن‌ها به روش دیگری بپردازیم.

مثال :

این نمونه یک داستانی است که از یک استعاره در سر خط آن استفاده شده است و همین استعاره قالب کل داستان را شکل می‌دهد. اگر روی لینک کلیک کنید می‌بینید که در ادامه متن قطار معنای سمبولیک دیگری در داستان پیدا می‌کند

India hops on board the 'jatropa express'

[<http://www.scidev.net/content/features/eng/india-hops-on-board-the-jatropa-express.cfm>]

• سر و کله زدن با اعداد

چند زمین فوتبال را می‌توان در ۶ هزار متر مربع جای داد؟

چند اتم در یک سر سوزن جا می‌شوند؟

زمانی که با اعداد سروکار دارید چه اعدادی که مربوط به توصیف وزن، مساحت، اندازه، حجم، طول و یا هر چیز دیگری باشد، ایده خوبی است اگر درک این اعداد را برای خوانندگان آسان تر کنید و می‌توانید این کار را با مقایسه آن‌ها با چیزهایی که در زندگی روزمره می‌شناسیم یا قبلاً آن‌ها را دیده‌ایم انجام دهید. به مخاطباتان کمک کنید تا به جای این‌که با یک عدد صرف مواجه شوند تصویری از آن را در ذهن خود بسازند.

اما مواظب باشید که تعداد کل اعدادی که در نوشته اتان به کار می‌برید محدود باشد و تنها مهم‌ترین آن‌ها را استفاده کنید تا خواننده اتان گیج نشود. همچنین اطمینان حاصل کنید هر عبارتی که مربوط به اعداد است را کاملاً توضیح و شرح داده‌اید. برای مثال تولید ناخالص داخلی را باید برای مخاطباتان توضیح دهید. در نهایت از به کار بردن کلمه تقریباً نهراسید. همچنین سعی کنید اعداد بزرگ و اعشاری را در حدی که دقت را از دست نمی‌دهید برای مخاطباتان گرد کنید.

مثال:

ببینید چگونه BBC در این مقاله [<http://news.bbc.co.uk/1/hi/sci/tech/4085214.stm>] سی میلیارد متر را به شکل یک هزارم قطر یک تار مو قابل فهم می‌کند و با کمک این موضوعی را که می‌خواهد بیان کند را قابل درک تر می‌کند.

کوچک‌ترین برس دنیا با زبانه‌هایی که تنها ۱ هزارم قطر موی انسان قطر دارند توسط دانشمندان آمریکایی ساخته شده است.

راز پنهان در این برس نانوتیوبهای کربنی هستند مولکول‌های نازک و زنجیره‌ای که تنها ۳۰ میلیارد متر اندازه دارند.

همچنین مقاله طراحی و نگارش یک مقاله علمی اثر جان لوبنسکی را در این آدرس ببینید

[<http://www.scidev.net/en/practical-guides/planning-and-writing-a-science-story.html>]

• مواجهه با اصطلاحات تخصصی

به هیچ وجه فکر نکنید که مخاطب شما تمام جملات و اصطلاحات علمی یا مفاهیمی که در باره آن‌ها می‌نویسید را از قبل می‌داند. مطمئن شوید که معنی اصطلاحات را به طور کامل توضیح داده‌اید اما مواظب باشید تا از سوی دیگر بام نیافتید و دچار ساده‌سازی افراطی نشوید. این دامی است که بسیاری از روزنامه‌نگاران در آن سقوط می‌کنند.

مثال: این بخشی از مقاله‌ای است که در سایت اسلام آنلاین آمده است:

[http://www.islamonline.net/servlet/Satellite?c=Article_C&cid=1157962445284&pagename=Zone-English-HealthScience%2FHSELayout]

و در آن دو اصطلاح اکوسیستم های خلیج‌های دهانه‌ای و منجلاب‌ها با استفاده از دو شیوه متفاوت، یکی توضیح مستقیم و دیگری توضیح فرآیند شرح داده شده‌اند:

افت سریع سطح آب‌های دریاها با کاهش سطح آب‌ها در حاشیه ساحل‌ها همراه است که این مورد باعث به وجود آوردن مسایل گوناگونی شده است. چشمه‌ها و محیط‌زیست همراه آن‌ها خشک می‌شوند و گونه‌های نادری که در بستر خشک دریاها زندگی می‌کنند را تهدید می‌کنند، اکو سیستم‌های موسوم به خلیج‌های دهانه‌ای (جایی که آب تازه چشمه‌ها با آب شور دریاها ترکیب می‌شوند) نیز ناپدید می‌شوند و همان‌طور که سطح آب‌های زیرزمینی افت می‌کند، نمک از خاک جدا می‌شود و آن را به شکل ناپایداری باقی می‌گذارد. در نتیجه منجلاب‌ها در این سرزمین‌ها شکل می‌گیرند و در برخی از جاها دهانه‌هایی را به قطر ۱۵ متر شکل می‌دهند. آسیب‌های ناشی از این رویداد خود را در زمین‌های کشاورزی و همچنین تأسیسات روبنایی مانند جاده‌ها و پل‌ها نشان می‌دهد و امنیت انسانی ساکنین این نواحی را در خطری دائمی قرار می‌دهد

برای این که مفاهیم پیچیده علمی را به روشی خلاقانه ساده کنید زمان مناسبی را اختصاص دهید مخاطبان شما ارزش کار شما را درک خواهند کرد.

۴.۶: اصول نویسندگی در هر یک از سبک‌ها (ادامه)

الف: ارزش خبری چیست؟

پیش از این که داستان خود را بنویسید بهتر است این موضوع را در نظر بگیرید که مناسب‌ترین زاویه دید از نظر ارزش خبری برای مخاطب شما کدام است. بدین ترتیب متوجه خواهید شد که کدام بخش از داستانتان را باید برجسته کنید. عوامل مختلفی وجود دارد که به شما کمک می‌کند تا متوجه شوید آیا یک رویداد ارزش خبری دارد یا خیر.

- وجود اختلاف نظر و تقابل: منظور فقط تقابل در میدان نبرد و میان گروه‌های متخاصم نیست بلکه بحث‌هایی که در باره مسایلی همچون سلول‌های بنیادی یا مجادلاتی که بین طرفداران نظریه تکامل و هواداران نظریه خلقت وجود دارد را نیز باید به عنوان تقابل‌های علمی در نظر بگیرید.
- بروز رویدادی غیرعادی نظیر یک بلای طبیعی می‌تواند مورد توجه مخاطب باشد
- شخص، موسسه یا مکان مهم و برجسته‌ای نامش برای مردم آشنا باشد
- مجاورت: هرچه خبری به ما نزدیک باشد اهمیت آن نیز برای ما بیشتر می‌شود
- علاقه شخصی: وقتی موضوعی ارتباط مستقیمی با مخاطب پیدا می‌کند
- جذابیت انسانی: وقتی داستانی احساسات ما را بر می‌انگیزد
- خطوط زمانی (موضوعی که تازه اتفاق افتاده و شروع به اتفاق افتادن کرده است)
- تغییر
- تأثیر بر زندگی ما: برای مثال تحقیقات پزشکی که می‌تواند به درمان برخی از بیماری‌های ما منجر شود
- خشونت
- درام

برای اطلاعات بیشتر به درس‌های ۱ و ۲ این مجموعه مراجعه کنید.

ب: اطلاعات مورد نیاز برای داستان‌های خبری

یک داستان خبری خوب نیازمند اطلاعاتی از انواع زیر است:

- جزئیات: چه کسی، چه چیزی، چه زمانی، چرا، و چگونه

- پیش‌زمینه: داستان را در یک چهارچوب قرار دهید، اما فقط به اطلاعاتی که دارید چنگ بزنید و بسیار مواظب باشید که به دام ابراز نظر شخصی نیفتید
- رنگ‌آمیزی: همیشه زمانی که اطلاعات را برای داستانتان جمع می‌کنید دریچه احساسات را باز نگاه دارید رایحه‌ها، صداها، مناظر و حتی بافت‌های موجود در محیط را در نظر بگیرید همه این‌ها می‌تواند به داستان شما رنگ و بویی متفاوت بدهد
- حکایت: سعی کنید داستان یا روایتی را درون داستانی که می‌خواهید بیان کنید پیدا کنید که به داستان‌گویی شما حالت زنده‌ای ببخشد
- نقل قول‌ها: استفاده از نقل قول‌ها مخاطره‌آمیز است. از بیان نقل قول‌های غیر ضروری بپرهیزید. اگر یک نقل قولی واقعاً حاوی اطلاعات باارزشی است که می‌توان آن را تفسیر و به شکل دیگری بیان کرد این کار را انجام دهید. تنها از نقل قول‌های طلایی استفاده کنید نقل قول‌هایی که تغییر شکل دادن آن‌ها نوعی گناه محسوب می‌شود مانند نقل قول‌هایی که در آن مردم احساسات و یا بازخوردهای خود نسبت به یک موقعیت را بیان می‌کنند.

پ: منبع داستان‌های خبری: هنگامی که داستان خبری خود را می‌نویسید حداقل از ۲ منبع متفاوت استفاده کنید و البته اگر توانستید از تعداد بیشتری از منابع صحت خبر را تأیید کنید (درس ۱ را ببینید)

منابع شما ممکن است منابع اطلاعات خام باشد مواردی نظیر، نظر سنجی‌ها، اسناد، بایگانی‌های دولتی، ژورنال‌ها، خبرنگارها، داستان‌های دیگر رسانه‌ها و همچنین ممکن است این منابع انسانی باشند نظیر منشی دفتر، کارشناسان، مردمی که در گیر داستان بوده‌اند، مردمی که تحت تأثیر موضوع خبر قرار می‌گیرند مردمی که می‌توانند رویدادی را به یاد بیاورند و مردم عادی درون خیابان.

مثال:

مقاله زیر را به نقل از ABC استرالیا بخوانید

منابع پنهان گازهای گلخانه‌ای هندوستان

[<http://www.abc.net.au/science/news/stories/2007/1964548.htm>]

دقت کنید که چطور نویسنده به تحقیقات انجام شده، نویسنده اصلی تحقیق، موسسه تحقیقاتی، فعالان و منابع دولتی ارجاع می‌دهد.

ت: انواع داستان‌های خبری

- ۱- داستان آینده‌نگر: این نوع داستان روایتی از رویدادی است که قرار است در آینده اتفاق بیفتد. مثلاً کنفرانسی که قرار است در آینده برگزار شود. معمولاً این سبک خبرها را به شیوه هرم وارونه می‌نویسند یعنی مهم‌ترین بخش خبر و جذاب‌ترین اطلاعات را در ابتدای خبر و اطلاعات ضمیمه را در ادامه آن می‌آورند. ساختار چنین اخباری معمولاً به این ترتیب است:

الف. لید: داستان را با پاسخ دادن به ۳ سوال اصلی چه، چه وقت و کجا آغاز می‌کنند. به یاد داشته باشید شما در حال اطلاع‌رسانی رویدادی هستید که قرار است در آینده اتفاق بیفتد. پس آن را درست و سریع اعلام کنید. این لید معمولاً یک تا دو جمله را شامل می‌شود که هر کدامش نباید بیش از ۲۵ تا ۳۵ کلمه باشد.

ب. پاراگراف دوم: اطلاعات جزیی تری از آنچه قرار است رخ دهد را در اختیار خواننده می‌گذارد. مردمی که درگیر این داستان هستند (مثلاً برگزارکننده‌ها) کسانی که شرکت می‌کنند و موضوعات مهمی که قرار است در آن مطرح شود

پ: پاراگراف سوم: اطلاعات زمینه و تکمیلی را در رابطه با موضوع یا افرادی که در این برنامه نقش دارند - بسته به اهمیت هر کدام - را ارائه می‌دهد.

معمولاً چنین داستان‌های خبری در حدود ۴ پاراگراف هستند و جملات نیز از تعداد کلمات کمی تشکیل شده است. برای مثال نمونه زیر را ببینید

کویت میزبان هشتمین کنفرانس علم در قرآن است:

[http://www.islamonline.net/servlet/Satellite?c=Article_C&cid=1160574245493&pagename=Zone-English-HealthScience%2FHSELayout]

۲- اخبار رویداد (Spot news) این نوع داستان چیزی را گزارش می‌کند که به تازگی اتفاق افتاده است. این نوع خبر نیز معمولاً با استفاده از الگوی هرم وارونه نوشته می‌شود و مهم‌ترین بخش اطلاعات در ابتدا می‌آید و اطلاعات کم اهمیت تر در ادامه آن آورده می‌شود. در لید این اخبار به سوال‌های اصلی خبر (چه چیزی، کی، کجا، چرا و چگونه و چه کسی) پاسخ داده می‌شود و سپس جزئیات مرتبط آورده می‌شود. معمولاً در پاراگراف سوم نقل‌قول‌ها و اطلاعات زمینه آورده می‌شود همیشه به یاد داشته باشید که نوشته خود را همان طور که پیش‌تر گفته شده بود از حالت خشک در آورده و رنگ آمیزی کنید.

مثال: این نمونه‌ای از چنین خبری در نیو ساینتیست است.

ماهواره هل نخستین تصویر از ابرهای درخشان مرموز را تهیه کردند:

[<http://space.newscientist.com/article/dn12171-satellite-snaps-first-images-of-mysterious-glowing-clouds.html>]

۳- داستان خبری از صحبت‌های مردم: نمونه‌ای از چنین داستان‌هایی گزارش‌هایی است که از یک کنفرانس مطبوعاتی یا ارائه عمومی یک مقاله تهیه می‌شود.

الف: لید: در لید می‌توانید مهم‌ترین نکات مطرح‌شده در رویداد را به شکل نقل‌قول غیرمستقیم بیاورید

ب: پاراگراف دوم: نقل قول‌های مستقیمی از سخنران بیاورید و توضیح دهید که چرا و کجا این جملات ایراد شده است.

پ: پاراگراف سوم: اطلاعات پیش‌زمینه را بیاورید

ت: پاراگراف چهارم: به بیان تفسیری دومین نقل قول مهم پردازید

ث: پنجمین پاراگراف: نقل قول مستقیمی را برای زینت دادن به نوشته و تکمیل آن بیاورید

ج: پاراگراف ششم: اطلاعات پیش‌زمینه بیشتری را بیاورید

مثال: این داستان از رویترز را مرور کنید:

فعالان: توسعه چین به بهای هیمالیا تمام خواهد شد

[<http://www.reuters.com/article/environmentNews/idUSDEL25608220070629>]

۴- پیگیری خبری: این نوع داستان‌ها مربوط به رویدادهایی می‌شود که پیش‌تر اتفاق افتاده اما هنوز توجه مخاطب را به خود جلب می‌کند. مردمی که این داستان را می‌خوانند احتمالاً از قبل اطلاعاتی در باره آن دارند و بیشتر مایلند اطلاعات بیشتری پیدا کنند می‌توان یک داستان به‌روز یا داستانی از نقل قول‌ها - که در بالا توضیح داده شده‌اند - را مورد پیگیری قرارداد.

مثال:

این خبر که از سوی BBC منتشر شده است در پی موجی از گرما در جنوب اروپا منتشر شد که توجه فراوانی را به خود اختصاص داده بود.

[<http://news.bbc.co.uk/2/hi/health/6245370.stm>]

هنگامی که خبری را می‌نویسید مطمئن باشید که

- هدفمند هستید: نظرات شخصی خود را وارد داستان نکنید
- متعادل هستید: تا جایی که در توان دارید زوایای مختلف یک داستان را پوشش دهید. اغلب داستان‌ها دارای جنبه‌های متفاوتی هستند. متعادل بودن به این معنی نیست که شما به همه زوایا و جوانب یک داستان وزن یکسانی بدهید برای مثال، اگر اکثر دانشمندان معتقد به تأثیرات مخرب پدیده گرمایش جهانی هستند و ۲ نفر با این قضیه مخالفت دارند شما باید وزن بیشتر را به سمتی بدهید که نظر قوی‌تری دارد و اجماع بیشتری در جامعه علمی در باره آن وجود دارد.

- منابع را معرفی کنید: همیشه به مخاطباتان بگویید که اطلاعاتتان از کجا می‌آید البته تا جایی این کار را ادامه دهید که منابع خود را در خطر قرار ندهید.

با صرف انرژی خلاقه کافی شما قادر خواهید بود هر چیزی را به قالب خبری در بیاورید. به خاطر داشته باشید : منابع شما متخصصان هستند و نه خود شما. اگرچه شما ممکن است از ۲ یا ۳ نفر نقل‌قول کنید اما باید تا جایی که می‌توانید با افراد مختلف گفت‌وگو کنید تا بتوانید اهمیت و وزن واقعی نظر هر یک از افراد را به درستی تخمین بزنید.

۴.۷: اصول نویسندگی در هر یک از سبک‌ها (ادامه)

الف: شروع کار - نات گراف (nut graf) به پاراگرافی در نوشته فیچر گفته می‌شود که ارزش خبری داستان را به مخاطب یادآوری می‌کند.

همانند نوشته‌های خبری، داستان‌های فیچری باید ارزش خبری داشته باشند. تفاوت اصلی بین یک داستان خبری سخت و یک فیچر (به یاد داشته باشید که داستان خبری را می‌توان به شکل فیچر خبری هم نوشت) در این است که داستان‌های خبری به سرعت سراغ اصل مطلب می‌روند، جزئیات کمتری را بیان کرده و رنگ آمیزی کمتری دارند و معمولاً کوتاه‌تر از فیچرها هستند. فیچرها معمولاً عمق و پیش‌زمینه بیشتری از اطلاعات را مطرح می‌کنند و در آن‌ها تنوع بیشتری از سبک‌های نوشتن را می‌توان پیدا کرد. داستان‌های خبری را معمولاً باید به سرعت آماده کرد تا در همان روز و تا زمانی که ارزش خبر تمام نشده است منتشر شود، درحالی‌که نوشته‌های فیچر می‌توانند چند روزی یا حتی چند هفته‌ای منتظر بمانند.

سخت‌ترین بخش نوشتن یک داستان فیچر نوشتن کلمات آغازین آن است. بحرانی‌ترین کاری که باید صورت بگیرد این است که در ابتدا مشخص کنیم مهم‌ترین پیامی را که می‌خواهید منتقل کنید کدام است. این مطلب باعث می‌شود شما تمرکز مطلب خود را روی زاویه دید ویژه‌ای بگذارید. یک مقاله به تنهایی نمی‌تواند همه زوایا را پوشش دهد به همین دلیل اگر داستانی را که می‌خواهید روایت کنید زوایای مختلفی دارد آن‌ها را در بیش از یک مقاله پوشش دهید. این کار درعین‌حال باعث می‌شود که بازار انتشاراتی خود را توسعه دهید. شما ممکن است نویسنده‌ای غیر متعهد یا متعهد باشید اما با کار کردن روی جنبه‌های مختلف یک داستان می‌توانید عملاً با انجام یک تحقیق چند مقاله مختلف از آن استخراج و منتشر کنید. (به فصل ۱ نگاه کنید)

یکی از بهترین راه‌هایی که به شما کمک می‌کند تا بتوانید بر ایده داستانتان تمرکز پیدا کنید یاد گرفتن چگونگی نوشتن نات گراف است. این اصطلاح معمولاً در اتاق‌های خبر ایالات متحده برای توصیف پاراگرافی استفاده می‌شود که معمولاً به عنوان سومین یا چهارمین پاراگراف می‌آید و بیان می‌کند داستان شما در باره چیست. برای توضیح کامل‌تر به لینک زیر مراجعه کنید:

[<http://www.poynter.org/column.asp?id=52&aid=34457>]

نوشتن مقاله خود را با نوشتن نات گراف شروع کنید

مثال:

از زمان‌های دور رودخانه نیل رگ حیاتی مصر به شمار می‌رفته است اما اینک این رگ حیاتی با انواعی از تهدیدات دست به گریبان است از فاضلاب‌های صنعتی گرفته تا فاضلاب‌های کشاورزی و پس‌ماندهایی که به آن سرازیر می‌شوند. بدین ترتیب طولانی‌ترین رودخانه جهان آهسته‌آهسته به عاملی برای مرگ میلیون‌ها مصری بدل می‌شود.

با وجود این ترکیبی از توجه عمومی و تعهدی قوی به فراهم ساختن زندگی بهتر دستورالعملی موفق را فراهم آورده است که توجه ویژه‌ای را به این آب که از زمان فراعنه نماد رفاه و فراوانی بوده است، مضمول می‌دارد.

منبع:

[<http://www.islamonline.net/English/Science/2004/05/article09.shtml>]

با خواندن این دو پاراگراف - نات گراف مقاله - خواننده می‌تواند بلافاصله متوجه شود که کل مقاله در باره چیست: آلودگی رودخانه نیل، چگونگی تأثیر آن بر سلامت مصری‌ها و تلاش‌هایی که برای حل مشکل در حال انجام است. نویسنده بر روی ایده نوشته‌اش تمرکز کرده و در نهایت خود را محدود به زاویه دید خاصی از داستان نموده است.

ب. راهنمایی به سوی نات گراف

به محض این که شما نات گراف را نوشتید باید این نکته را در نظر بگیرید که چگونه مخاطب خود را به دام بیندازید و با خود همراه سازید تا این پاراگراف را بخواند چندین مقدمه مختلف در این باره وجود دارد که می‌تواند مورد استفاده قرار بگیرد:

- خلاصه: همانند یک لید خبری ساده عناصر اصلی خبر یعنی چه کسی، چه چیزی، کی، کجا، چرا و چگونه را در مقدمه خود جمع کنید.
- حکایت: داستان کوتاهی را روایت کنید که مخاطبان بتوانند با آن ارتباط برقرار کنند.

مثال:

دوباره به سراغ داستان مربوط به رودخانه نیل بروید

[<http://www.islamonline.net/English/Science/2004/05/article09.shtml>],

به دو پاراگراف اول نگاه کنید که چگونه روش حکایتی مورد استفاده قرار گرفته است.

درحالی که مصر به تابستان نزدیک می‌شود و دمای هوا رفته‌رفته بالا می‌رود تا به ۴۰ درجه سانتی‌گراد برسد، چهار پسر جوان و لاغر به درون کانالی می‌روند درحالی که پدران و برادرهای بزرگ‌ترشان در مزرعه اطراف آن مشغول کار هستند. با روح بی‌باکی که تنها کودکانی در آن سن می‌توانند آن را احساس کنند، به یکدیگر آب می‌پاشند و در آب خنک و شادی آور شنا می‌کنند.

۱۰۰ متر بالاتر از محل بازی آن‌ها جنایتی در حال وقوع است که تأثیر مستقیمی بر باقی زندگی این پسرها خواهد گذاشت. کامیونی که با قیمتی ارزان فضولات دهکده‌ای نزدیک را جمع‌آوری کرده است آن‌ها را درون آب این کانال خالی می‌کند

- توصیفی: توصیفی از فرد یا رویدادی که می‌خواهید در باره آن بنویسید آماده کنید
- سوالی: اگر مقاله شما در باره موضوعی تحقیق می‌کند که در پایان مقاله به طور کامل به آن موضوع پاسخ داده‌اید می‌توانید مقاله خود را با یک سوال آغاز کنید.

مثال: این مقاله در سایت اسلام آنلاین با پرسش‌هایی آغاز می‌شود که بسیاری از کاربران اینترنت فی‌البداهه به آن پاسخ مثبت می‌دهند

Keeping Cool May Cause Data Loss

[<http://www.islamonline.net/English/Science/2005/09/article04.shtml>]

- بازی با کلمات: بازی با کلمات و استفاده از صنایعی مانند جناس می‌تواند به هسته اصلی سرفصل شما اضافه شود
- نقل قول: این نوع از لید را باید با احتیاط استفاده کرد. اگر در خلال تحقیقات خود به نقل قول مهمی برخورد کردید که می‌تواند خواننده شما را به داستانتان بکشاند از آن استفاده کنید. در غیر این صورت بهتر است از گونه‌های دیگر لید استفاده کنید.

پ: بدنه یک مقاله فیچر

هنگامی که یک مقاله فیچر را می‌نویسید نکات زیر را در نظر داشته باشید

- هیچ وقت دیدتان نسبت به ایده‌ای که از ابتدا داشتید و در نات گراف آورده بودید را از دست ندهید
- از منابع چند گانه و از گونه‌های مختلف منابع خبری استفاده کنید برای مثال بدون این که از مقامات رسمی و مردمی که تحت تأثیر یک تحقیق هستند نقل کنید، فقط به نقل قول از یک دانشمند اکتفا نکنید.
- از موضع‌گیری سیاه در برابر سپید یا شیطان در برابر فرشته پرهیز کنید. همان طور که در اخبار بیش از یک زاویه برای هر داستانی وجود دارد. تعادل را نه با تشکیل دادن دو جناح کاملاً مخالف که با نشان دادن بخش‌های مختلف و دادن وزن متناسب به هر یک از وجوه مورد نظر انجام دهید. همیشه ویژگی منابع خود را در نظر داشته باشید.
- همیشه به مقدار کافی اطلاعات زمینه‌ای فراهم آورید که خواننده بتواند موضوع را به راحتی دنبال کند
- به نوشته خود رنگ وارد کنید. شخصیت‌ها و صحنه‌های مهم داستانتان را به طور کامل توصیف کنید

ت: پایان بندی مقاله

هر مقاله خوب فیچر نیازمند یک پایان خوب است. خواننده باید بتواند رابطه‌ای منطقی بین پایان مقاله و نات گرف مقاله شما برقرار کند. پایان بندی یک نوشته می‌تواند به شکل یک پیام مستقیم نوشته شود. حال چه به شکل یک سوال یا ارائه جمع بندی که پیام کلی مقاله را منتقل می‌کند. به عنوان نکته پایانی می‌توان خواننده را به بخش انسانی داستان بازگرداند یا در قالب نظری توجه را به چشم‌انداز آینده موضوع مقاله متوجه کنید.

چیزی که بسیار اهمیت دارد این است که شما نباید خواننده خود را معلق بگذارید و نباید اجازه دهید خواننده شما احساس کند پایان ضعیفی برای یک مقاله خوب نوشته شده است. هدف از یک پایان بندی خوب این است که خواننده را به فکر وادارد و یا آن که خواننده را با حسی از رضایت بدرقه کند.

ث: پیش از آن که مقاله اتان را به ادیتورتان بفرستید:

- مقاله را با صدای بلند برای خودتان بخوانید. آیا راحت و به خوبی خوانده می‌شود؟
- اگرچه این کار معمولاً باید توسط ادیتور شما صورت پذیرد اما سعی کنید مقاله خود را با میان تیترها جدا کنید. این کار به شما کمک می‌کند تا ببینید آیا ایده شما به طور منطقی در بخش‌های مختلف ساختار بندی شده است یا خیر. اگر می‌بینید تقسیم متن به میان تیترها برای شما دشوار است شاید علتش این باشد که ایده نوشتاری شما فاقد همبستگی منطقی مناسب است
- اگر پیش از زمان تحویل کارتان هنوز فرصت دارید یک یا دو روز مقاله را به حال خود رها کنید و دوباره به سراغ آن برگردید و آن را دوباره بخوانید ممکن است در این بازبینی متوجه نقاط ضعفی بشوید که در نگاه اول آن‌ها را ندیده‌اید.
- مقاله را به یکی از اعضا خانواده، دوستان و یا همکارانی که به نقدهای سازنده او اعتماد دارید نشان دهید. آیا مفاهیم و واژه‌های بکار گرفته شده در مطلب قابل فهم هستند آیا مقاله خسته کننده نیست؟ آیا لازم است مقاله را با حذف بخش‌هایی از اطلاعات یا برخی از لغات کوتاه‌تر کرد؟

و در نهایت این که از ابتدا تا انتهای نوشتن مقاله بر روی آن متمرکز باقی بمانید.

۴،۸: نگارش روایی؛ برای خوانندگان داستان بگویند

هیچ چیز مانند یک روایت خوب نمی‌تواند خواننده را قانع کند تا موضوعی که به ظاهر بسیار خسته‌کننده به نظر می‌رسد را دنبال کند و بخواند. یکی از خاطره‌انگیزترین نوشته‌هایی که تا کنون خوانده‌ام داستانی در نشنال جئوگرافیک درباره گونه خاصی از حشرات بود که در یکی از جزایر دورافتاده یافت شده بود و گمان می‌رفت منقرض شده است تا این که در جزیره دیگری دوباره کشف شد. از آنجایی که این حشره نه می‌توانست پرواز کند و نه می‌توانست شنا کند این داستان به نظر شبیه معمایی پیچیده می‌آمد. محققان برای حل این معما تلاش کردند و در نهایت به یک نظریه دست یافتند. داستان درباره یک گونه به ظاهر منقرض شده حشره می‌تواند به ظاهر خسته‌کننده بیاید. منظورم این است که چه کسی اهمیت می‌دهد که یک نوع حشره منقرض شده یا نه؟ اما نویسنده داستان را تبدیل به ماجرای هیجان‌انگیز از یک حشره کوچک کرده بود که با شگفتی تمام در نهایت نجات پیدا می‌کند. چه کسی می‌تواند در برابر این داستان مقاومت کند؟

نوشته روایی سبکی است که می‌تواند هم برای خبر و هم برای فیچر مورد استفاده قرار گیرد. این یک شیوه از قصه‌گویی است که شامل توسعه دادن به شخصیت کاراکترها و خط داستانی است. این سبک از نگارش خواندنی و مسحور کننده است چرا که سؤالات ارضا کننده‌ای مانند این که بعد چه اتفاقی می‌افتد؟ یا چطور این اتفاق می‌افتد؟ یا این که در قدم بعدی چه چیزی را می‌فهمیم؟ را همراه دارد، به این لینک زیر نگاه کنید:

http://www.poynter.org/content/content_view.asp?id=117320

به این فکر کنید که چطور پیشینیان ما با ما ارتباط برقرار می‌کردند - به ویژه این که چطور به ما درس می‌دادند - یا چگونه اجداد ما تاریخ ما را محفوظ نگاه می‌داشتند.

یک نمونه از گفتن داستانی درباره یک تحقیق این است که آن را به داستان محققانی تبدیل کنید که آن تحقیق را انجام داده‌اند. شخصیت‌های آن‌ها را توسعه دهید. نشان دهید که چطور جنبه‌های مختلفی از شخصیت آن‌ها باعث شده است تا به ایده یا یافته‌ای مرتبط با تحقیقشان دست پیدا کنند یا این که چگونه جدل‌های اتفاقی آن‌ها را به روش کاری بهتری سوق داده است. اغلب اوقات ایده این که هسته اصلی برای روایت داستان چه چیزی است از دل مصاحبه با محققان بیرون می‌آید. (درس ۳، مصاحبه‌ها را ببینید)

مثال دیگر روایت همان داستان از دید کسانی است که از این یافته و یا این تحقیق تأثیر می‌پذیرند. به عبارت دیگر عنصر انسانی را در داستان خود پررنگ کنید. شخصیت‌های شما نیز می‌توانند موضوع مناسبی برای روایت داستان باشند. فرقی نمی‌کند این شخصیت یک ذره اتم باشد یا حیوان و یا یک حشره. هدف شما این است که این شخصیت‌ها را به گونه‌ای وارد داستان خود کنید که توجه مخاطبان را جلب کند و اگر آن‌ها اتفاقی مطلب شما را می‌خوانند، می‌شنوند یا می‌بینند نتوانند از ادامه آن صرف نظر کنند.

مثال:

این نمونه از نشنال جئوگرافیک را بخوانید تا درکی از داستان‌گویی روایی در نوشته‌های علمی به دست آورید

<http://www7.nationalgeographic.com/ngm/0602/feature2/index.html>

لازم به یادآوری است که رویکرد روایی به داستان الزاماً به معنی ضرورت داشتن نوشته‌ای بلند نیست. داستانی کوتاه در باره شخصیت دانشمندان می‌تواند به شدت جذاب باشد (برای اطلاعات بیشتر مقاله مختصر و مفید : داستان‌گویی در ۳۰۰ کلمه را در این لینک ببینید)

http://www.poynter.org/content/content_view.asp?id=99998

در نوشتن روایی یک مقاله فیچر لازم است تمام ابزارهایی که برای نوشتن یک رمان روایی جذاب یا حتی یک فیلم خوب لازم است را به کار ببرید به همین دلیل یک راه خوب برای تسلط به این سبک خواندن بسیاری از کتاب‌ها و دیدن فیلم‌های زیاد و فکر کردن در باره عناصر جذاب داستان‌گویی است.

مخاطبانتان را با مقدمه‌ای جذاب بفریبید. خواننده خود را درحالی‌که اینجا و آنجا سرخ‌هایی را برایش می‌گذارید در تعلیق نگاه دارید. شخصیت‌های داستان خود را به خوبی توسعه دهید و به خواننده فرصت دهید با سبک و روش هر یک از آن‌ها آشنا شود. با موضوعات علمی از طریق همین شخصیت‌های داستان ارتباط برقرار کنید. روایت خود را به اوج برسانید و سپس خواننده را تا آخرین کلمه مسحور خود نگاه دارید.

نوشته‌های علمی نباید خسته‌کننده و آزار دهنده باشد.

۴.۹: نوشتن برای اینترنت

اگرچه اصول ساختار یک داستان خبری یا فیچری چه برای نشریات چاپی و چه برای نشریات الکترونیکی یکسان است اما وقتی می‌خواهید برای اینترنت بنویسید باید برخی ملاحظات را در نظر بگیرید:

مخاطبان اینترنت بیشتر از این که بخوانند پوشش می‌کنند و می‌گذرند. همان طور که همه ما می‌دانیم خواندن متنی بلند بر روی صفحه نمایشگر کامپیوتر باعث خستگی چشم‌ها می‌شود مردم ترجیح می‌دهند مقالات طولانی را زمانی که در صندلی خود لمیده‌اند و یک لیوان چای در دست دارند و یا در کنار میز صبحانه مطالعه کنند. بنابراین اگر چه اینترنت فضای نامحدودی برای شما به ارمغان می‌آورد اما مقاله شما تنها زمانی خوانده خواهد شد که کوتاه و مفید باشد.

ساختار نوشته خود را جوری تنظیم کنید که مخاطب بتواند منظور اصلی شما را هنگام پوشش صفحه و بالا و پایین بردن صفحات به راحتی متوجه شود. ایده‌ها را جمع کنید و از میا تئیرهای مناسب استفاده کنید.

در کنار مقاله از نقل قول‌ها و یا ایده‌هایی از متن اصلی مقاله استفاده کنید.

جملات و پاراگراف‌ها را کوتاه‌تر از آنچه معمولاً برای نسخه‌های چاپی می‌نویسید آماده کنید.

اگر می‌خواهید موقعیت حرفه‌ای خود را در بازار نویسندگان غیر متعهد ارتقا دهید بد نیست، اگر محتوای بیشتری در اختیار ادیتورتان بگذارید.

آیا می‌توان مفهوم پیچیده علمی را با کمک گرافیک بهتر توضیح داد؟ اگر خودتان می‌توانید این نوع گرافیک‌ها را تهیه کنید چه بهتر اما اگر وب سایتی که برای آن می‌نویسید طراح گرافیک دارد می‌توانید تصاویر به درد بخور و شرح‌های لازم را در اختیار او قرار دهید تا به کمک آن‌ها گرافیک توضیحی را تهیه کند.

به طور جایگزین شاید شما بتوانید تصاویری که به طور رایگان قابل دستیابی است پیدا کرده و مورد استفاده قرار دهید. عکس، یا حتی قطعه‌های صدا و ویدیو می‌تواند رخت و جامه‌ای نو به مقاله شما بیوشاند.

شما همچنین می‌توانید از قابلیت هایپر لینک برای اسم‌ها و جملات استفاده کنید و آن‌ها را به وب سایت‌های دیگری ارتباط دهید تا مخاطب اطلاعات اضافی به دست آورد. یا این که فهرستی از منابع را در انتهای مقاله خود بیاورید که مخاطبان بتوانند به آن‌ها ارجاع کنند. اکثر وب سایت‌ها برای این کارهای اضافی پولی پرداخت نمی‌کنند اما ادیتور شما قدر این کارها را می‌داند و قطعاً شما را برای کارهای بعدی در اولویت قرار می‌دهد و خواننده شما هم از این میان نفع می‌برد.

زمانی که برای اینترنت می‌نویسید از هایپر لینک، منابع اضافی و گرافیک‌های استفاده کنید و یادتان باشد برای مخاطبانی می‌نویسید که بیشتر از این که مطلب را بخوانند آن را اسکن می‌کنند.

پرسش و پاسخ

سوال ۱:

در زیر پاراگراف‌های نخستین ۳ مقاله آمده است تشخیص دهید که هر کدام از آن‌ها چه نوع متنی است؟ داستان خبری، داستان فیچر، روایت، گزارش تحقیقی، مصاحبه، سرمقاله، بلاگ یا ترکیبی از بیش از یک نوع نوشته علمی

Article 1 [<http://www.wfsj.org/course/en/L4/L4Stq-Article01.html>]

Article 2 [<http://www.wfsj.org/course/en/L4/L4Stq-Article02.html>]

Article 3 [<http://www.wfsj.org/course/en/L4/L4Stq-Article03.html>]

پاسخ:

الف: خبر

ب: سرمقاله

پ: فیچر

سوال ۲:

راه‌های خلاقانه‌ای برای بازنویسی جملات زیر پیدا کنید برای راحتی بیشتر عباراتی که ممکن است برای مردم عادی دشوار تر باشد
هایلایت شده‌اند.

الف: «استیو لینسکومب هنوز هم مطمئن نیست چگونه این اتفاق افتاد. مدیر بخش تحقیقات برنج دانشگاه ایالتی لویزیانا می‌داند که چند نوع برنج تراریخته در فاصله سال‌های ۲۰۰۱ و ۲۰۰۳ پرورش داده شده اند او همینطور می‌داند که یکی از این انواع با نام LLRICE601 در مساحتی کمتر از یک هکتار کشت شده است. چیزی که او در باره اش مطمئن نیست چگونه این خط راه خود را به انبار مواد غذایی باز کرده است. این راز کوچک اینک دستمایه یک تحقیقات رسمی شده است.»

ب: «داروهایی وجود دارند که برای درمان ناراحتی‌ها می‌زمن به کار گرفته می‌شوند اما انگل نوعی فرایند شبیه به خود ایمنی در مقابل داروها به وجود می‌آورد که داروها را بی اثر می‌کند»

پ: بر مبنای نتایج تحقیقاتی که هفته گذشته در مجله لنست منتشر شد توسعه مقاومت دارویی در انگلی که عامل به وجود آمدن بیماری کوری رودخانه است می‌تواند منجر به شیوع دوباره بیماری در مکان‌هایی شود که این بیماری در آنجاها تحت کنترل است.

ت: دانشمندان مواد دانشگاه آکسفورد و ناتینگهام توانستند درون نانو تیوب‌ها واکنش‌های شیمیایی انجام دهند.

پاسخ: پاسخ‌های متنوعی می‌توان برای این پرسش بیان کرد برای مثال:

الف: در فرآیند تراریخته کردن یک گیاه، یک یا چند ژن از گیاهان دیگر به گیاه مورد نظر در آزمایشگاه وارد می‌شوند تا برخی خصوصیات ویژه را در آن‌ها نهادینه کنند

ب: خود ایمنی حالتی است که در آن آنتی بادی‌هایی که توسط سیستم دفاعی بیمار ترشح می‌شوند به جای مقابله با عامل خارجی به بافت‌های خود بیمار حمله می‌کنند.

پ: کوری رودخانه یا توسط یک نوع کرم به وجود می‌آید توسط نوعی مگس در جریان‌های شدید منتشر می‌شود. این کرم عامل نوعی کوری و عارضه پوستی در منطقه زیر صحرا در آفریقا و مناطق حاره‌ای آمریکا است. تقریباً ۳۷ میلیون نفر در جهان به این بیماری مبتلا هستند

ت: نانوتیوپ‌ها لوله‌های نازکی هستند که از اتم‌های کربن ساخته شده‌اند آن‌ها در اصل صفحات گرافیتی به قطر یک اتم بوده‌اند که خم شده و به شکل لوله در آمده‌اند.